

**X МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ»**

м. Львів, 18-19 травня 2012

ЧАСТИНА ІІ

Львів 2012

ББК 65.050
УДК 338.24
Е-45

Економіка і управління: актуальні проблеми та тенденції розвитку.
X Міжнародна науково-практична конференція. (м. Львів, 18-19 травня
2012 року). – Львів у 3-х частинах: «Львівська економічна фундація»,
2012. Ч. II. – с.136.

ББК 65.050
УДК 338.24
Е-45

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

НАПРЯМ 3. БАНКІВСЬКА СПРАВА.....	8
Медяник А. В.....	8
ПОЗИЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Матієк А. С.	10
РЕСУРСИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	
Машенко С. М.....	12
ОРГАНІЗАЦІЯ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У БАНКУ	
Онiкiєнко С. В.	14
НЕЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ОПОР БАЗЕЛЬСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРУДЕНЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
Підлубна С. А., Гнидюк І. В.....	16
ІПОТЕЧНЕ КРЕДИТУВАННЯ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Піскунов Р. О.....	18
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ РИЗИКОВАНОСТІ БАНКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГРОШОВОГО ПОТОКУ	
Побоча К. П.....	21
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БАЗЕЛЯ ІІІ УКРАЇНСЬКИМИ БАНКАМИ	
Свірiдов Є. Ю., Потоцька Т. Г.	22
ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ЗА БЕЗПЕКОЮ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Сербул І. В.....	24
ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
Снівак Д. В.....	26
УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ НА ОСНОВІ МЕТОДУ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ	
Топчій Ю. В.	27
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ БЮРО КРЕДИТНИХ ІСТОРІЙ	
Фігас Н. Ю.....	29
АУТСОРСИНГ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ	
Шкраб'юк Н. В., Федішин М. П.	31
ОСОБЛИВОСТІ ДОЛАРИЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	
НАПРЯМ 4. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА.....	34
Атаманюк Х. М.....	34
ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	

Побоча К. П.
доцент

кафедри менеджменту
Національного університету державної податкової служби України
м. Ірпінь, Київська область, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БАЗЕЛЯ III УКРАЇНСЬКИМИ БАНКАМИ

Банківська система України являється однією з найдинамічніших сфер діяльності фінансового ринку. Світова фінансова криза виявила ряд недоліків у розвитку та діяльності банківських установ, зокрема у створенні резервних фондів за операціями, у проведенні надмірної ризикованої політики у здійсненні банківських операцій, у недостатньо відпрацьованому механізмі здійснення контролю за активними операціями банківських установ тощо. Це призвело до втрати ліквідності банків, понесення збитків, падіння якості активних операцій та ін., що свідчить про недосконалість функціонування не лише окремих банківських установ, але й банківської системи України у цілому. Саме тому питання удосконалення банківського регулювання і нагляду в Україні є надзвичайно актуальним.

Вивчаючи досвід зарубіжних країн можна відмітити, що криза виявила проблеми та недоопрацювання не лише у діяльності банківських установ, але й у нормативно-правовій документації, що регулює таку діяльність. Історично склалося таким чином, що з метою розробки пропозицій та рекомендацій по удосконаленню банківського нагляду і розробки уніфікованих вимог щодо регулювання діяльності банківських установ президентами центральних банків країн так званої Великої десятки у 1974 році було створено Базельський комітет з питань банківського нагляду, [1, с. 5].

Базельським комітетом за усю історію його існування було розроблено і прийнято наступні документи:

- „Міжнародне наближення визначення капіталу та нормативів капіталу” (Базель I, 1988 р.), в якому увага акцентована на регулятивному капіталі та кредитному ризику;
- „Поправки до Базельської угоди про капітал” (1996 р.), в якому найбільш суттєвою є поправка щодо врахування ринкових ризиків у діяльності банківських установ;
- „Основні принципи ефективного банківського нагляду” (1997 р.);
- „Нова концептуальна основа Угоди про капітал” (Базель II, 2004 р.), за допомогою якого в банківській системі вбудовується врахування операційних ризиків;
- Базель III, 2010 р., що вимагає підвищення якості акціонерного капіталу, встановлює буфери капіталу та вимоги до підтримки рівня ліквідності банківських установ [1, с. 5].

Для подальшого розвитку банківських установ та уникнення негативних впливів на них Базельським комітетом були внесені доповнення щодо основних вимог регулювання діяльності банків. Документ отримав назву Базель III. У ньому зазначено, що для уникнення надмірних ризиків встановлюється новий коефіцієнт лівериджу (відношення обсягу позикових коштів до власних) – на рівні 3 % [2, с. 6]. Крім того, якщо у попередніх документах йшла мова про кредитний, операційний, ринковий ризики, то у оновленому документі значної уваги приділили контролю за ризиком ліквідності та встановили такі коефіцієнти як коефіцієнт ліквідного покриття та коефіцієнт чистого стабільного фінансування. Це сприятиме більш жорсткому контролю діяльності банківських установ, а також зміцненню їх фінансового стану та зростання можливості їх опору непередбачуваним негативним подіям.

Вимоги Базель III в основному стосуються змін щодо вимог до капіталу банку. Згідно з новими стандартами планується збільшення акціонерного капіталу, основний капітал (капітал першого рівня) має зрости з 4 до 6% а додатковий капітал (капітал другого рівня) повинен становити не більше 2%, тобто основний капітал повинен у тричі бути більшим ніж додатковий, що дозволить забезпечити високу якість капіталу для протистояння як ринковому, так і кредитному та операційному ризикам [1, с. 5]. Для підтримки достатності капіталу Базелем III вводяться такі показники як буфер збереження капіталу та контрициклічний буфер капіталу. Буфер збереження забезпечуватиме належний рівень капіталу у випадку економічного спаду, в разі настання фінансової кризи або інших непередбачуваних негативних змін зовнішнього середовища. Контрициклічний буфер використовуватиметься при економічному підйомі та передбачиме додаткові відрахування до додаткового резервного капіталу.

Слід відмітити про те що угода Базель III не відміняє попередній документ, а доповнює вимоги угоди Базель II. Нові вимоги впроваджуватимуться у діяльності банківських установ протягом 2013 – 2019 рр. за визначеними етапами [1, с. 5].

Вимоги Базеля III передбачають не лише підвищення вимог до норм здійснення регулювання діяльності банківських установ, але й пропонують шляхи компенсації суттєвого підвищення вимог до

капіталу. Банківські установи матимуть усі можливості та достатній обсяг часу для формування стратегії та тактики її запровадження в діяльність для того щоб здійснювати нарощування капіталу.

В Україні діяльність банківських установ регулюється законодавством країни і лише в компетенції НБУ встановлювати вимоги щодо дотримання певних нормативів та коефіцієнтів українськими банками. Основні вимоги щодо встановлених обов'язкових нормативів та порядку розрахунку капіталу банку затверджені Інструкцією НБУ „Про порядок регулювання діяльності банків в Україні” [3]. Протягом 2010 року НБУ змінив основні вимоги до структури капіталу банківських установ та підвищив рівень мінімального розміру регулятивного капіталу.

Банківські установи України мають ряд проблем, що не дозволяє їм швидко перейти на стандарти нової угоди Комітету з банківського нагляду: невідпрацьованість механізмів вдосконалення внутрішньої системи контролю за ризиками у банках; незабезпеченість програмними продуктами щодо здійснення інформаційного забезпечення процесу управління ризиками; незадоволеність акціонерів банків у запровадженні ефективного механізму управління ризиками тощо.

Особливе значення для України на сьогоднішній день є вирішення проблеми створення ефективної системи банківського нагляду, зважаючи на такі процеси в країні та в банківській системі:

- нестабільність економічної ситуації в країні;
- нестабільність банківської системи;
- недостатній досвід діяльності українських банків в умовах ринкової економіки;
- незавершеність процесу ринкової трансформації банківського сектору;
- схильність до надмірної ризикованості здійснення діяльності банківськими установами;
- недостатній рівень резервування на покриття ризиків за операціями банку та рівень сформованого банком капіталу, що негативно відображається на якості активів банку;
- низький рівень системи контролю та аудиту в банківських установах. [4].

Деякі науковці і практики переконані, що у довгостроковому періоді від переходу на нові стандарти Базельського комітету випливатиме усі, оскільки банківська система стане більш стійкою та стабільною; для переходу на нові умови відволотиться достатньо часу щоб зміцнити банкам бази капіталу і системи ризик-менеджменту. [5, С. 91].

Банківський сектор України приведений відповідно до стандартів Базеля I та частково враховані вимоги угоди Базеля II. В подальшій перспективі українським банківським установам доцільно було б продовжувати здійснення переходу на стандарти Базеля II та готуватись до запровадження принципів Базеля III. Перехід та виконання угод Базельського комітету сприятиме підвищенню ліквідності банківського сектору, мінімізації банківських ризиків, удосконаленню прозорості української банківської системи, більшій концентрації та підвищенню якості капіталу вітчизняних банківських установ.

Література:

1. Міщенко В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник НБУ. – 2011. – №1. – С. 4-9.
2. Міщенко В. І. Підвищення ефективності регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні / В. І. Міщенко // Фінанси України. – 2010. – №10. – С. 3-14.
3. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова НБУ №368 від 28.08. 01 зі змінами і доповн. від 20.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
4. Храпкіна В.В. Теоретико-методологічні основи банківського регулювання та нагляду в Україні / В.В. Храпкіна, В.В. Крутушкіна // Економічний форум. – 2012. – №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>
5. Златіна Н. Діяльність міжнародних організацій у сфері банківського нагляду та їх вплив на правове регулювання банківського нагляду в Україні та інших країнах Європи / Н. Златіна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – №86. – С. 90-93.

Свіридов Є. Ю.

здобувач

кафедри банківської та біржової справи

Потоцька Т. Г.

аспірантка

кафедри банківської та біржової справи

Донецького державного університету управління

м. Донецьк, Україна

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ЗА БЕЗПЕКОЮ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У посткризовий період зростає роль банківського нагляду, оскільки вона не зводиться тільки до контролю чи накладення санкцій, а полягає в сприянні щодо визначення та вирішення існуючих